

RUSZNICZNY (17) ai

ruszniczny (16), **ruśniczny** (1) *StryjKron*.

sg m N ruszniczny (1). ◇ G ruszniczn(e)go (3). ◇ I rusznicznym (2). ◇ f N rusznicznå (1). ◇ G ruszniczn(e)j (2). ◇ A rusznicznå (3). ◇ I rusznicznå (4). ◇ pl [N subst ruśniczn(e)]. ◇ A subst ruszniczn(e) (1).

Sł stp brak, Cn s.v. kurek u rusznice; proch, Linde XVI – XVII w.

*Przymiotnik od „rusznica” ‘rodzaj broni palnej’ (17) : [Item die 24 decembris feci rationem cum magistro pulverum [...] anno praesenti pulveris minuti bombardii alias rusznicznego *RachBonera* 1558 118.]*

*Wyrażenia: [»kula ruśniczna«: Wtym drugi uf nastąpił krzyżacki, tak znowu lecą kule ruśniczne lanego ołowiu, Świszczą i gęste strzały *StryjPoczął* 354.]*

*»proch ruszniczny« = fulmineus a. nitratus a. pyrius a. tormentarius pulvis Cn [szyk zmienny] (7): Małc na łpalenie prochem ruśnicznym/ y też na ranę z załtrzenia z kułze. *FalZioł* V 109v; znam wiele Mnichow w Kłafztorzech/ ktorzy prochy dobrze czynią ruśniczne *BielSpr* 72; zálitowác Słofarz ma obá końcå [rurek żelaznych] á w poyśrzedku ma wytrzeć dziuręcżkę máłå/ ktorå po źiarnku prochu ruśniczne⁶⁰ ma nátykác *BielSpr* 74, 62v, 72v, 74 [2 r.]; [*ArtNom* M4v].*

*»strzelba ruszniczna« = rusznice [szyk 6:1] (7): Náfzy Mámáluchowie mieli zbroię/ zárkuły/ y inå zbroię/ łuki/ łtrzelbę ruśnicznå *BielKron* 456, 189, 448, Llll3; Piełzego Ludu v nich więcyy bywa niź iezdneho/ w dołtåteczney zbroi y s łtrzelbå dobrå ruśnicznå *BielSpr* 65v, 66v [2 r.]; [*KronMieszcz* 51; *BielKron* 1597 714].*

*»strzelba ruszniczna« = ostrzeliwanie z rusznic (3): Maurowie łtrzelbę puścili tåk ruśnicznå iåko z łukow *BielKron* 448; *BielSpr* 52v; gdy łie Niemcy ruśnicznå łtrzelbå ielzzcze Litwie nieprzywykłą męźnie bronili [...] sam Gedimin [...] vkázowål [...] mieyłce łłufznieyłze do łłuczenia *StryjKron* 411; [Náfzy łzåblåmi/ łtrzelbå ruśnicznå ich bijå/ A Tåtårowie z łukow bez przełtåtku łzyiå *StryjKron* 509].*

a. [*Wykorzystujący rusznice, uzbrojony w rusznice:*

*Wyrażenia: »ruszniczna jezda«: [kniaź moskiewski] zdobywa się i na usarze, i na rusznicznå jezde *AktaSejmikPozn* 1600/217.*

*»zasadka ruszniczna«: ten nie dåleko odłzedłzy/ tråłił nå łtraż Mołkiewłkå y nå zåładkę ich Ruśnicznå *PaprHerby* 680.]*

Cf **RUSZNICY**